

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 10. februarja 1869. ~

Gospodarske stvari.

Gospodarji pozor, da vam gosenice ne snedó sadja!

Kamorkoli človek letos stopi, vidi skor povsod mnogo suhega listja bengljati na sadnem drevju. V tem suhem listju je — kar vsak sadjerejec vé, obilno jajček od jesenskih drevesnih metuljev zaleženih, iz katerih se izležejo gosenice. — Komur je mar za sadje, naj ne zamudi brz, to je še ob pravem času, obrati drevje tega listja in ga pobranega sežgati, sicer utegne spomladi, namesti zelenih in cvetočih dreves, gledati le oskubene gole veje, kakor smo minulo jesen žalostni gledali po požrešnih gosenicah oglodano zelje. Naj župani in srenjski očetje vsi kar naravnost zaukažejo, da mora vsakdo obrati in osnažiti svoje sadne drevje. Nevednim in neubogljivim ljudem je treba včasih vsiliti dobrote!

Dostavek vredništva. Dokler niso še županije take oblasti imele, kakor jih imajo zdaj, je ta zaukaz bil v rokah cesarskih okrajnih gospósk. One so imele dolžnost (žalibog! da so jo nečimerno spolnovale!) spomladi gospodarje siliti v to, da obirajo sadno drevje gosenčne zalege, pa so imele tudi pravico, na stroške nemarnega gospodarja najeti ljudi, ki poberó mrčes z drevja. V to iste pravice in dolžnosti so stopile zdaj županije. Naj postopajo tako! Saj nemaren gospodar ni škodljivec sam sebi, ampak sosedom na desno in levo.

Zvrstoma setev na vrtilih.

Spisal P. N. Feuser.

„Vrt je drago veselje. Če kúp gnoja in stroške za delavce seštejem, pač si zelenjavo, ki jo na vrtu pridelam, na trgu cenejše kupim.“ — Tako mi je rekel, umen gospodar, ki računati zná, in ki prevdari, kar reče.

Naj vendar poskusim mu svetovati, kako si more z manjšimi stroški več zelenjadi (kapusa, solate, čebule itd.) pridelati. Nadjam se, da ne bodem boba v steno metal.

Pred vsem je pomisliti treba, da ljudje, od katerih na trgu kupujemo zelenjavo, vendar morajo kaj dobička imeti, sicer se ne bi ukvarjali z vrtnarstvom. In res je to. Al oni pa tudi bolje vrtnariti znajo kakor drugi, in to je razložek.

Ni me volja tukaj obširno razlagati vrtnarstva, — le eno in to najdražo stvar hočem potegniti iz vrtnarstva in o tej govoriti, — to pa je pokončavanje plevéla in to najbolj tistega plevéla, ki se s semenom sam zaseje. Plevél pa se najlože pokončá, ako se in

to vsaka zelenjad brez izjeme seje zvrstoma, to je v žlebčkih ali grabničkih po vrsti narejenih.

Ni se treba bati, da pri setvi zvrstoma se bode manj pridelalo; saj ima vrtnar v svoji roki to, da ože skupaj ali bolj saksebi seje. Grede se na vrtu ravno tako naredé, naj se seje po vrsti ali na široko, to je, zemlja se mora dobro zrahljati, pognojiti kolikor je treba, zdrobiti pa spet narediti, da je trdna. Seje pa naj se zelenjad še le takrat, ko se je zemlja zimske vlage osušila in nekoliko zgrela.

Z lato ali prekljo se naredé po gredi žlebčki ali grabnički po četrt ali pol palca ali še bolj globoki; potegnejo naj se pa grabnički zmiraj od juga ali poldanske strani do zahoda ali večera, kajti v tem položaji dobijo vrste najboljše solčno svetlobo in gorkoto. Z lato se semenu naredí trdna podlaga in seme pride v frišno rablo prst, da enako in hitro kali (se vé, da je skrbeti za kaljivo in čisto seme).

Vrste naj so saksebi pri solati, retkvici, čebulji, peteršilu in zéleni po 3 do 4 palce (cole) — pri vseh kapusovih sajenicah (flancah) po 4 do 5, — pri korenji, pesi, ohrovtu, špinači, retkvi itd. po 6 palcev.

Seme korenja in bele pese pa, ki imajo trdo luščino, ktera mora segnjiti, predno seme kaliti začne, se mora za setev pripraviti, to je, v žakličku skozi 2 ali 3 dni namakati v neprehudi gnojnici in potem se položi v zemljo nekoliko palcev globoko za 2 ali 3 dni. Če je morebiti potem vreme deževno in za setev neugodno, razgrni seme na zračnem prostoru nekoliko dni. Ko potem seme seješ, posuši napeto vlažno seme s pepélom ali drobnim prahom ali peskom, da se ne drži skupaj, ampak da vsako seme za-se pride v zemljo. Vedeti je treba, da debelejšemu semenu, kakor je na priliko seme bele pese, ne škoduje, ako pride za 2 palca globokeje pod zemljo.

Seje se s semensko steklenico (flaško). Za to je pripravna vsaka flaška, če jej vrat povežeš s papirjem, ki ima majhno luknjico, da seme skozi pada. Da preveč semena ven ne letí, pomagaj s prstom; skusi pa to popred na kakem prtú ali na mizi. Tudi v vrat flaške vtakneš lahko navaden zamašek, skozi katerega narediš luknjo in v to vtakneš peró.

V grabničke lepo séj, in nasejano z zemljo z grabljami zagрни.

Da tiči ne zobljejo semena, naredi jim strašila, da bele niti s perjem križema po gredah raztegneš, ali na kole obesi glažovino ali krompir, v katerega vtakneš peresa.

Bolhe, najhuje sovražnice kapusove, odženó konopljeva zrna, ki jih potakneš vmes (vendar moraš pozneje doraslo konopljo izruvati); dobro je tudi setev potresti z dobrim kompostom, pepélom, koščeno moko ali sajami. Vse to stori, da zelenjad hitro raste in tako rekoč gobčeku bolhá odraste.